

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5417/23
25.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Ирене Трифуновић Радуловић, председника већа, Иде Никитовић и Марине Бркић, чланова већа, у парници тужиоца АА, из ..., чији је пуномоћник Војин Биљић, адвокат из Београда, ул. Краља Милутина бр. 12, против тужене ББ, из ..., чији је пуномоћник Круна Савовић, адвокат из Београда, ул. Македонска бр. 30, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 34908/21 од 02.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 34908/21 од 02.02.2023. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 34908/21 од 02.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове услед повреде части и угледа исплати износ од 400.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 49.400,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до дана исплате.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Тужена је поднела одговор на жалбу. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са изменама и допунама), другостепени суд је оценио да је жалба неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у листу НИН објављена су два ауторска текста тужене и то дана ... године под насловом “...” и дана ... године под насловом “...”, у којима је она изнела своје виђење начина на који је спроведен поступак који се против ње водио на ... на коме је она професор, у ком поступку јој је одлуком декана, овде тужиоца од 08.10.2020. године, изречена мера јавне опомене због неакадемског понашања из члана 22 Кодекса професионалне ектике Универзитета у Београду приликом превођења књиге ..., а против које одлуке је поднела тужбу ради поништаја Управном суду. Осим вођења самог поступка, повод ових текстова је био и претходно оглашавање тужиоца истим поводом у медијима у коме је изнео свој став у вези поступања тужене и вођења поступка против ње.

У тексту “...” од ... године, тужена је навела: „Да неког оптуже без доказа није никакво чудо. Али када Етичка комисија (...) прихвати да се бави непостојећим прекршајем, и без релевантног доказа покрене поступак против мене - то је већ чудно. Тада је све Зашто је факултет, већином гласова, одлучио да се формира међуфакултетска Стручна комисија, која треба да испита “плагијат превода”, дакле, прекршај који не постоји у Етичком кодексу Универзитета, јер се Универзитет бави оригиналним научним радовима - а не преводима? Коначни извештај Стручне комисије нигде не помиње реч “плагијат”. Етичка комисија исто то констатује, уз срамни додатак да сам крива за друго непостојеће злодело - а то је кашњење Предговора преводиоца у књизи. Неколико професора, који су се на том Наставно- научном већу јавили да укажу на апсурд, кафкијанство и злу намеру, остало је у мањини. Но, уопште и не ставља на гласање мишљење Етичке комисије - што је био дужан по свим важећим прописима! Уместо тога, декан је од чланова Научно-наставног већа тражио да се изјасне, цене ли они, онако одока и без читања, је ли овде реч о плагијату научног рада (по члану 22 Правилника). Након тога, сам је донео одлуку да ме казни - јавном опоменом за плагијат превода, онај који нити постоји - нити је доказан. За казну сам сазнала - из дневног издања листа ..., а одлуку добила на сопствени захтев, тек пет дана касније. А након пар недеља, у листу ..., ... је на четири места у тексту обмануо јавност, говорећи да ме је казнио јавном осудом - а не опоменом, што, како знамо, није исто: јавну осуду је добио ..., за плагијат свог доктората. Згодно, зар не? Наравно, ја поднесем жалбу Универзитету, опишем недела која су ме снашла - од неосноване пријаве за прекршај који не постоји, до тешког правног насиља које ме је снашло тиме што мишљење Етичке комисије није ни разматрано на Наставном већу. Кад оно, после деведесет дана тишине, чујем да ме је ..., већином гласова, удаљио са предмета на коме предајем дванаест година - на основу тога што је моја жалба Универзитетском одбору за професионалну етику - одбачена. Нико ту одлуку није видео, али о њој сви знају:

одбачена је, кажу медији, без разматрања, једноставно је - бачена у ђубре. Зашто? Зато што се нисам жалила против одлуке Наставног већа, него против одлуке декана! Ишла сам, дакле, на шалтер број пет, а не на шалтер шест. Само, ни то није тачно. Да јесте, председник Одбора за професионалну етику је морао да ме упозори и тражи да исправим број шалтера на који се жалим. Ништа од тога се није десило. За разлику од мог колеге,..., овде код нас, у ..., лако је ући у бедни траг овог процеса. ..., добијао је претећа писма, која су га упозоравала да ће, ако се усуди да поступи по закону и по правди, лоше проћи јер је нелегално продужио радни стаж након што је дошло време да оде у пензију. Па и није чудо што је, као, опрао руке и тражио да ме, уместо њега, кривице ослободи Стручна комисија факултета. Други тужни траг читавог процеса лежи у одличној процени власти да ћу бити достојна димна завеса која покрива доказани плагијат ..., а још боља камуфлажа за сада већ потврђену кривицу ..., ..., који је до последњег даха користио све своје утицаје да ... буде ослобођен. А када је јавност требало да сазна да је ... добио јавну опомену за срамно прикривање ..., сви медији су тог дана говорили о мени, док ... скоро нико није ни споменуо. Може ли боље? Трећи, дубоки траг у свему томе оставио је ..., иначе ... И он има велики проблем: хонорарно је запослен на ... и његова судбина хонорарца, као што сви знамо, ефективно зависи од воље Хоће ли ... усвојити моју жалбу и тако угристи руку која га храни, кад већ чини морални прекршај тиме што није тражио да буде изузет из спора у коме има очигледан сукоб интереса? Видећемо.”

У тексту “...” од ... године, тужена је наведела: “Отворим ... прошлог четвртка, кад оно - текст о мени, пише га ... Отварам са страхом, као да поново полажем испит, и читам како сам за досадашњу каријеру, али и за држање у овој афери са плагијатом добила десетку - са одличјем. Отворим онда ..., кад оно - опет текст о мени, пише га ... Читам бројне оптужбе и подметања, и размишљам, где ли је онај мој некадашњи факултет? Одмах да кажем, веома ми је жао што ... није прихватио позив да учествује у емисији “Утисак недеље” па да храбро ... и мени у очи изговори и образложи оно што је касније написао у ...-у и да и ТВ камере све то забележе. Не знам да ли би ми још тада пала на памет мисао Марка Твена, да ли је полуистина најподмуклија од свих лажи или најкукавичкија, како вам драго. Али сад ми то јесте у памети, и не знам бољи начин да опишем ситуацију у којој ... у ... наводи само половину реченице из Кодекса професионалне етике, док наставак, који негира моју кривицу - изоставља! Шта је декан изоставио? Ево, погледајте: Кодекс професионалне етике бави се испитивањем оригиналних писаних радова и прецизно наводи на које радове мисли: “Семинарски рад, дипломски или завршни рад, мастер рад, специјалистички рад, магистарски рад, докторска дисертација, рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и слично.” Ко је имао живаца да ово прочита до краја, јасно му је да преводи овде не спадају. Све то и много чега другог пише у мојој жалби Одбору за професионалну етику, али је та жалба одбачена, није ни разматрана - јер се нисам жалила на одлуку Већа, него на одлуку декана. А у два скорашња случаја, исти тај Одбор је и те како разматрао жалбе “са истом фалинком”! У чему је разлика? Па у томе што ..., ..., хонорарно ради на ..., и да поновим, његовостанак на факултету ефективно зависи од воље декана, коме би, да је жалбу разматрао, задао ударац - поништавајући му незакониту одлуку о моме кажњавању. Како је о овом случају у медијима написао ..., овде се ради о правном скандалу: Ако је у конкретном случају поступајући Одбор “ћутао” три месеца и без претходног позива за уређивање жалбе исту одбацио, онда се ради о правном скандалу. Није ли још већи скандал у томе што је тачку дневног реда

Научно-наставног већа - усвајање плана извођења наставе - декан у медијима прогласио тачком где су сви гласали да ми се одузме предмет? У записнику са тог састанка нема ни трага о мом избацивању са тог предмета. Као што је изјављивањем да сам гласала за сопствено избацивање с предмета, док у записнику пише да на тој седници нисам била присутна! И онда долазимо на казну коју декан у ... најављује, а то је одузимање хонорара. Дакле, на ... више уговори не значе ништа, о њима више не одлучује суд нити тамо некакви вештаци, све то ... својеручно ради! Још му само фали реклама - судим по кућама... чуди ме да није поменуо висину своје плате (и бројних додатних припадности) кад тако отворено говори о висини мог хонорара - од кога намерава да ми одузме један део. Али, колики? Да ли онај који му највише одговара, где пише да преклапање старог и новог превода износи 42%? или ће бити кориснији финални извештај Етичке комисије, која прецизира да је ефективно преклапање далеко мање, јер су све побројане реченице раштркане, па се идентични текст налази само у 5% превода? А шта ће тек учинити када буде требало да процени оригиналност превода (што је услов да би нешто могло бити плагијат), рецимо, у реченици овог типа: "Као резултат тога, односи размене Земље 1 (остатка света) погоршавају се са $R_x/R_y = P_w = 1$ на $R_x/R_y = P_w = 0,625$, а односи размене Земље 2 се побољшавају на $R_y/R_x = 1/P_w = 1/0,625 = 1,6$ ". Правници кажу да деканова претња о одузимању хонорара, осим што је неука - спада у застрашивање. Али, евентуална примена ове претње спада у мобинг. Не радујем се, као што ме ни најављене финансијске последице не дотичу, али хајде, нека се и то деси, да остане записано чиме се... бави на заласку своје деканске каријере: вештачи економске текстове, пресуђује у случајевима заштите ауторских права, а математичар је, ни дана школе нема ни на правном ни на економском факултету. То ме је подсетило на скорашњу изјаву ..., изречену сличним поводом, где каже: "... губи контролу над улогом..." и ... се исто то дешава."

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, које наводима жалбе тужиоца није доведено у сумњу, првостепени суд је правилно закључио да тужиоцу не припада право на тражену правну заштиту поводом објављивања текстова од ... године и ... године, чији је аутор тужена, јер су оба текста, осим употребљених метафора у насловима, написана у стилу сатире и представљају доживљај тужене о поступку који се против ње водио, те изражавају њено незадовољство због ситуације у којој се нашла. Правилно је стога првостепени суд одлучио када је побијаном пресудом одбио тужбени захтев.

Правилност тако донете пресуде није доведена у сумњу жалбеним наводима тужиоца.

Наиме, закључак на коме је побијана пресуда заснована првостепени суд је извео а имајући у виду исказ тужиоца у делу у коме износи шта га је у спорним текстовима повредило, на основу чега је правилно закључио да су спорни текстови, чији је аутор тужена, усредсређени на изражавање њеног мишљења и незадовољства због ситуације у којој се нашла и да објављене информације као такве нису подобне да повреде част и углед тужиоца. За такав свој закључак првостепени суд је дао јасне и ваљане разлоге које у поступку жалбене контроле прихвата и овај суд.

Према правилној оцени првостепеног суда, наслови оба текста "... и ..."

представљају метафору, док су сами текстови написани у стилу сатире, а тужена у текстовима износи своје виђење поступка који се против ње водио на ..., чији је ... тужилац. О том поступку се претходно у медијима писало, а и сам тужилац је као декан о томе износио свој став и давао изјаве (према његовом исказу, како би упознао јавност о самом поступку који се против тужене води на Факултету), због чега првостепени суд правилно закључује да стога тужилац мора имати појачани праг толеранције на супротно мишљење тужене.

Наслови и садржина предметних текстова, као и њихов контекст представљају израз критичког мишљења тужене, које према оцени другостепеног суда, не прелази границе дозвољене критике нити је усмерено на вређање тужиоцеве личности, већ користи сатиру и метафору у циљу изражавања става о друштвено релеватној теми, односно поступку који се води против ње ... и који је био медијски актуелан, а поводом кога је и сам тужилац, као ... тог факултета јавно износио свој став. Спорни наслови представљају метафору која се ослања на књижевну симболику и представља вредносну оцену тужене као аутора, коју она користи како би указала на, по њеном мишљењу, апсурдну ситуацију у којој се нашла. Тужена је у предметним текстовима изнела своје мишљење и личну оцену поступка који се водио против ње и поступања тужиоца у том контексту, због чега се, супротно наводима жалбе тужиоца, истинитост таквих навода не може доказивати. У том смислу, предметни текстови улазе у оквир слободе мишљења и изражавања зајемчених чланом 46 Устава РС, као и чланом 10 Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода, односно не представљају изузетак који би оправдавао ограничавање тих права, због чега тужилац у конкретном случају не ужива правну заштиту.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу другом изреке јер је донета правилном применом одредаба члана 153, 154 и 163 ЗПП, уз правилан обрачун извршен у складу са АТ и ТТ према вредности тужбеног захтева и уз правилно досуђену законску затезну камату од дана извршности, у складу са одредбом члана 277 Закона о облигационим односима.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, то је на основу члана 390 ЗПП одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Имајући у виду да тужилац са жалбом није успео, а да трошак састава одговора на жалбу није био нужан и неопходан, то странкама не припадају трошкови другостепеног поступка, због чега је и одлучено као у ставу другом изреке, а на основу одредбе члана 165 ЗПП.

Председник већа-судија
Ирена Трифуновић Радуловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

